Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De quattuor virtutibus cardinalibus, sive De formula honestae vitae

Martin <von Braga, Bischof>

[Augsburg], nicht vor 1503

De moderanda fortitudine

urn:nbn:de:bsz:31-290078

Visual Library

⁊ attollit docileſq; natura nos edidit ſed rōnē imꝑfectā dedit q̄ ꝟtu
tibus ⁊ ſcīētijs ꝑfici pōt. A ꝟtutibus em̄ mores ſiūt. a moribus vir
tus ꝑficit vt dicit Policrates li. v. ⁊ Aug. de ciui. dei li. ij. c. xxj. nar
rat ſitū ꝟſuz. Moribus antiq̄s res ſtat romana viriſq;. q̄ verſus ni
hil aliud p̄tēdit niſi ꝙ ille q̄ modū ſeruat ī virtute ⁊ ꝑſeuerat. ille oīa
bñ regit. q̄s aūt amator cupit eē ꝟtutis ſpeculet ne terminos excedet.
q̄z q̄ excedit terminos prudentie. ille erit callidus ⁊ etiā pauidus. vt
ꝑʒ in lr̄a. ⁊ poſtremo ab oībus hoībus vno noīe ꝯuerſus nō dicet.

In has ergo maculas prudentia immoderata ꝑducit. quicūq; in ea mediocriter laute ꝑſiſtit nec obtuſum habet in ſe aliquid nec verſutum.

Hic cōſequēter Sen̄. cōcluſiue oñdit ꝙ ſi q̄s imoderatā prudētiā
ſequit ille ſciat ꝙ in has maculas. i. in hec vicia iā dicta labit. Qui
aūt mediocriter ī ea cōſiſtit. hoc eſt modū ſeruauerit ille nihil ꝟſutū
nec obtuſuz hʒ. Nā ip̄a vt dicit Platinus phi. in li. quē ſcp̄ſit de mo
ribus. eſt ad rōnē norma q̄ cogitat ſingula ꝑſeuerare. ac nihil p̄ter re
ctū facere velle humanis actibuſq; diuinis arbitrijs ꝓuidere.

De moderanda fortitudine.

Magnanimitas aūt ſi extra modū ſuū ſe extollat faciet virū minacē inflatū turbidū inquietū ⁊ in quaſcūq; extollētias dictorū aut factorū neglecta honeſtate feſtinū qui momentis oībus ſup̄cilia erigens vt beſtiarius etiā decidendus. Nā quieta excitat aliū ferit aliuum fugat.

Hic ſen̄. ponit recapitulationē magnanimitatis volēs ſi q̄s aūt extra
modū ſe extollat. tūc ip̄a facit virū ſupbū. Supbus āt eſt ille q̄ vide
ri cupit. Etiā virū minacē ⁊ iratū. Irato aūt ſp̄ ineſt anguſtia furor
vt inq̄t Virg. li. ij. Totā mentē p̄cipitat. ira aīm ꝯturbat. ſenſuz non
facit diſcernere verū. vt dr̄ in phia poetarū li. iiij. ca. vj. ⁊ etiā viruz
inq̄etū facietq; hoīez repētinū vel veloce in q̄ſcūq; extollētias dicto
rū vel factoruz. poſtpoſita tñ honeſtate. Qui autē moduz nō ſeruat
ille ſp̄ deridet ⁊ ſubſannat alios mouēdo oculos ſuos ꝓpter curioſi
tatē. Ideo deridēdus ⁊ ſubſanandus eſt tāq; crudelis hō.

Sed q̄uis audax impugnator ſit. tñ m̄tas extra ſe violentias ferre nō poterit. ſed miſerū obtinet finē aut erūnoſum derelinquit. Menſura ergo magnanimitatis eſt nō timidum eſſe hoīem nec audacem.

Hic cōplet dictū ſuū de magnanimitate. d. ꝙ ꝗuis magnanimus
ſit audax ſit inuaſor nō tñ pōt ferre mlta ardua corꝑis extra ſe. ⁊ hoc
ſi excedat modū magnanimitatis. Si aūt trāſgrediať obtinet miſer
rimū ſinē. hoc eſt miſerabilē morte. aut poſt ſe mittit erūnoſaʒ recor
dationē ſeu memoriā. ꝓpterea infert Sen̄. ꝙ regula ⁊ modus ⁊ mē
ſura magnanimitatis eſt. nō nimis timidū eſſe hoīem. nec nimis au
dacē nec ꝑſumptuoſum. ſed mediū modū hr̄e. ex q̄ virtus in medio
cōſiſtit. vt dicit Phūs in Ethi. Nēpe ipſa veritatē ꝑdicat. iudices fal
ſos redarguit. ⁊ oīm virtutū genera ad ſalubrē portū deducit. Qua
ꝓpter oēs ꝟtutes ſunt ſine ꝟtute ſi magnanimitas comes nō fuerit.
Nihil em̄ fortis aut audacia ꝟtus inexptū linquet. hoc inq̄t Ouid.
in li. de ponto. Oia deficiūt animus ſolus oia vincit. ſed oia cogi
tat ⁊ oia tēperat. vt dicit Ouid. ibidē. Ideo in li. x. Methamor. ſic
ait. Audentes deus ipſe iuuat. Unde etiā Uirgil. Audentes fortu
na iuuat timidoſq; repellit. Et ergo ꝑ oībus magnanimitas eſt ſer
uāda ⁊ retinēda. ⁊ hoc cū modo ⁊ regula ⁊ nō exceſſu.

¶ De modo temperantie.

Continētia deinde his terminis te aſtringat. caue
ne ſit parc⁹ nec ſuſpicioſe ⁊ timide manū contra
has nec nūmis quoq; ſpeculū ponas. naʒ talis
⁊ tanta circūſuſa putrebit integritas. Ac ergo mediocri
tatis linea cōtinentiā obſeruabis vt nec voluptati dedi
tus. prodigus ⁊ luxurioſus aperias nec auara tenacita
te ſordidus aut obſcurus exiſtas.

Hic Seneca ponit recapitalationē tercie ꝟtutis cardinalis videlʒ
cōtinentie dicēs ꝙ cōtinētia facit te virū virtuoſum his officiis ⁊ ter
minis q̄ duo ſunt. Primū victū eſt ꝙ tu cōtinēs parcus eſſe nō de
bes. hoc eſt tenax ī rebus pandis. Et rōne ſubiūgit ne doloſe ⁊ aui
de manū claudas. Ille aūt parcus dr̄ q̄ retinet q̄cq̄d poſtulat vſus.
videlʒ q̄ exponit vbi nō eſt exponēdū. ⁊ retinet vbi eſt dādū. melius
aūt eſt dare q̄ʒ accipe. vt dicit Phūs in Ethic. Scōm officiū tu
cōtinēs magnā ſpem nō debes ponere in nūmis hoc eſt in diuiciis.
Et rōnē annectit. nā integritas pecuniis circūdata annihilabiť ideo
nulla certa ſpes ponēda eſt in ipſis. vnde Uirgi. iiii. Eneidos. Heu
heu miſerū nuſq; tota fides. Ideo Innocētius papa inq̄t. O pater
quid proſunt tibi diuitie glorie ⁊ leticie cum hoīem a morte nō libe
rāt. a vermie nō defendūt. a febre non eripiūt. ecce q̄ iam glorioſus
ſedebat in aula. nunc hic ſpūs iacet in tumba. Et ſubdit ꝙ tu con